

Reform på socialområdet skal sikre kvalitet og gennemsigtighed

Resume

I Danmark har vi en lang tradition for, at samfundets tilbud til landets mest udsatte grupper er baseret på en bred kreds af leverandører - fra kommunale og regionale tilbud til selvejende fonde, civilsamfunds- og kommercielle aktører. Bredden bidrager til kvalitet og til, at samfundet har den fornødne specialisering til ofte specifikke målgrupper.

I alt modtager omkring 183.400 personer en social indsats i Danmark fordelt i de tre kategorier børn og unge, udsatte voksne og voksne med handicap.¹ Samlet set bruger det offentlige årligt 50 mia. kr. på sociale indsatser. Her udgør børn- og ungeområdet 16,5 mia. kr., og for områderne udsatte voksne og voksne med handicap 33,3 mia. kr.²

Antallet af modtagere af sociale indsatser er vokset de sidste tre år med 14.800 personer på tværs af de tre ovenstående målgrupper. Antallet er vokset mest på børn- og ungeområdet.

I regeringens forståelsespapir med Enhedslisten, SF og de Radikale åbnes der op for, at private ejerskabsformer skal reguleres.

Undersøge, hvordan det mest hensigtsmæssigt kan sikres, at der ikke udtages profit på private daginstitutioner og sociale opholds- og anbringelsessteder for eksempel efter samme model, som i dag er gældende for fri- og privatskoler.

Regeringens forståelsespapir juni 2019.

Dansk Erhverv mener ikke, at det giver bedre kvalitet eller effekt for udsatte børn og unge at regulere på ejerskabsformer - der skal være høje krav til alle tilbud, uanset om de er private eller offentlige. Dansk Erhverv mener, at der på tværs af ejerskabsformer er behov for at styrke kvaliteten i og effekten af de sociale tilbud, der findes til børn og unge i Danmark.

¹ Socialpolitisk Redegørelse 2019 - tal fra 2017.

² Socialpolitisk redegørelse 2019 - tal fra 2018

Dansk Erhverv mener, at det er problematisk at ramme specifikke ejerskabsformer, fordi det vil betyde et massivt indgreb i en sektor, der i dag er en integreret del af samfundets tilbud til udsatte mennesker og mennesker med handicap. Det bygger blandt andet på, at vi i Danmark har en lang tradition for en flerhed af leverandører af tilbud til samfundets udsatte.

Der er behov for regulering på tværs af ejerskabsformer, for borgeren skal have de bedste tilbud, uanset om det er et offentligt eller ikke-offentligt tilbud. Derfor er en reform af socialområdet nødvendig for at sikre større økonomisk og faglig gennemsigtighed i de sociale ydelser, vi som samfund tilbyder udsatte borgere. Vi skal sikre kvalitet og effekt til gavn for socialt udsatte i samfundet - uanset ejerskabsform.

Det foreslår Dansk Erhverv

- Socialtilsynet skal styrkes. Evalueringen af tilsynsreformen fra 2014 viste, at der er for stor uensartethed mellem de fem tilsynsenheder, det kan blandt andet skyldes uensartet praksis for anvendelse af eksempelvis påbud. Socialtilsynet skal have de rette redskaber til at se leverandører i kortene på tværs af offentlige og private tilbud, og praksis skal være ensartet og af høj kvalitet.
- Mest mulig kvalitet til borgeren for pengene. Derfor skal der være gennemsigtighed i økonomien på området for sociale ydelser i forhold til takster og kvalitet, hvilket ikke er tilfældet i dag. Der skal være synlighed om kvalitetsparametre og ikke alene pris, når kommunerne køber ind for milliarder på socialområdet. Dansk Erhverv foreslår fokus på, hvordan kvalitetsparametre på socialområdet fortsat kan udvikles til gavn for borgeren.
- Lige krav til alle leverandører uanset ejerskabsform. Der bør sættes et klart prisskilt på offentlige ydelser, hvor alle direkte og indirekte omkostninger er medregnet på baggrund af standardiserede budgetter og regnskaber, så offentlige og ikke-offentlige leverandører bedre kan konkurrere på kvalitet.
- Øget fokus på styrkelse og udvikling parametre for kvalitet og effekt i de sociale indsatser. Kort sagt skal vi have mere viden om, hvad der virker.

Private på socialområdet

Der er i dag et udpræget offentlig-privat samarbejde på socialområdet, hvor mere end 6 ud af 10 anbringelsestilbud for udsatte børn og unge er ikke-offentlige. På voksenområdet er det en tilsvarende andel af landets midlertidige tilbud (servicelovens §107). De ikke-offentlige tilbud er generelt lidt mindre i størrelse, men det varierer på tværs af målgrupper.

Samlet set fordeler sektorerne sig således - fordelt på pladser og tilbud:

Tabel 1: **Tilbudstyper og pladser fordelt på offentlige og private**

Tilbudstype	Antal tilbud			Antal pladser		
	Offentlig	Private	I alt	Offentlig	Private	I alt
§ 107, midlertidigt botilbud	335	544	879	2.917	4.428	7.345
§ 107, rehabiliteringstilbud	18	3	21	175	36	211
§ 108, længerevarende botilbud	214	185	399	3.972	1.381	5.353
§ 108, sikret botilbud	17	3	20	72	14	86
§ 66, stk. 1, nr. 5, socialpædagogisk opholdssted	0	438	438	0	3.756	3.756
§ 66, stk. 1, nr. 5, skibsprojekt	0	4	4	0	13	13
§ 66, stk. 1, nr. 6, åben døgninstitution	179	24	203	2.630	602	3.232
§ 66, stk. 1, nr. 6, jf. § 63 b, sikret døgninstitution	9	0	9	129	0	129
§ 66, stk. 1 nr. 6, jf. § 66 b, delvist lukket institution	4	0	4	45	0	45
§ 66, stk. 1 nr. 7, socialpædagogisk efterskoletilbud	0	5	5	0	24	24
§ 66, stk. 1, nr. 7, socialpædagogisk kostskoletilbud	0	9	9	0	314	314
I alt	547	762	1.309	9.940	10.568	20.508

Kilde: Social- og Indenrigsministeriet beregner på data fra tilbudsportalen marts 2019.

Anm.: Antal tilbud angiver antallet af tilbud, der pr. 31. marts i 2019 er godkendt til tilbudstypen. Antal pladser angiver antal pladser pr. 31. marts 2019 godkendt til tilbudstypen. Tilbudstyperne er ikke gensidigt udelukkende, hvorfor samme tilbud kan optræde under flere tilbudstyper. Tilbud i alt svarer derfor ikke til summen af tilbud under hver tilbudstype. Ophørte og ikke godkendte tilbud er udeladt. Enkelte tilbud har uoplyst virksomhedsform, disse er opgjort som 'Private tilbud'.

Kvalitet og specialisering

En effektiv socialpolitik i Danmark er afhængig af, at ikke-offentlige leverandører bidrager med deres specialisering og kvalitet samt kapacitet i sociale tilbud.

Derfor vil Dansk Erhverv styrke og udvikle den tradition, vi har i Danmark med en bred kreds af leverandører på tværs ejerskabsformer på det sociale område, for forudsætningen for en vellykket socialpolitik er ikke færre ejerskabsformer, men mere fokus på kvalitet og specialisering.

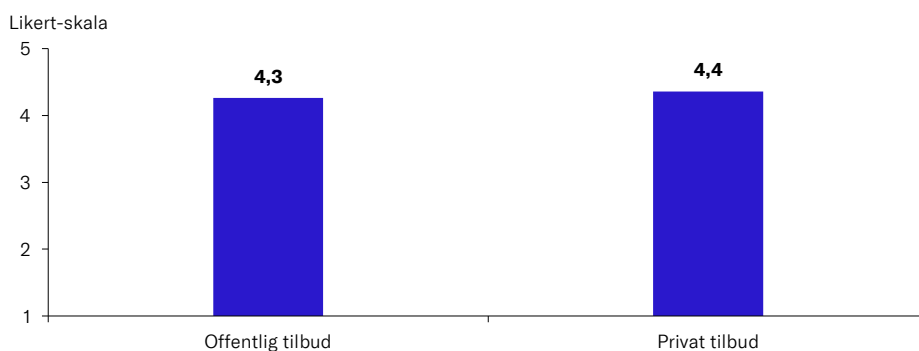
Netop private bidrager med kvalitet, specialisering og til, at kommunerne har den fornødne kapacitet af pladser at visitere til. I forbindelse med evalueringen af tilsynsreformen fra 2014 sammenlignede Socialstyrelsen kvalitet ud fra den kvalitetsmodel, der ligger til grund for socialtilsynet.

Her er konklusionen, at den gennemsnitlige kvalitetsbedømmelse er høj på tværs af ejerskabsformer, og at private scorer marginalt højere på kvalitet:

Figur 1: **Samlet kvalitetsbedømmelse efter Socialtilsynets kvalitetsmodel i 2017**

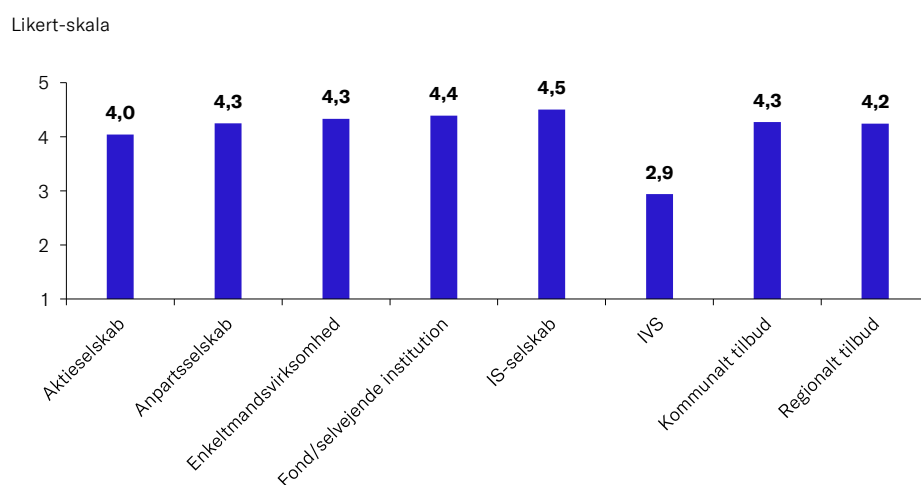
Kilde: Socialstyrelsen, Evaluering af tilsynsreform, maj 2018.

Anm: Kvalitetsbedømmelsen sker ved, at socialtilsynet bedømmer det sociale tilbud/plejefamilien på hver af kvalitetsmodellens indikatorer ud fra følgende Likert-skala (Side 50 i Evaluering af tilsynsreform, maj 2018)

Specificeret på ejerskabsformer viser tallene, at der generelt ikke er store forskelle i kvalitet på socialområdet. IVS skiller sig dog negativt ud, men andelen for den ejerskabsform er lille og udgør kun to selskaber.

Figur 2 **Samlet kvalitetsbedømmelse for sociale tilbud fordelt på virksomhedsform (2017)**

Kilde: Socialstyrelsen, Evaluering af tilsynsreform, <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/evaluering-af-tilsynsreformen>.

Anm: Data fra seneste tilsynsblanket i 2017. Kvalitetsbedømmelsen sker ved, at socialtilsynet bedømmer det sociale tilbud/plejefamilien på hver af kvalitetsmodellens indikatorer ud fra følgende Likert-skala (Se side 50 i publikationen Evaluering af tilsynsreform, jf. kilde ovenfor).

IVS i undersøgelsen udgøres af 2 tilbud.

Behov for gennemsigtighed og en åben konkurrence på kvalitet

Det er kommunerne, der på baggrund af en individuel vurdering af borgerens behov, visiterer til eksempelvis et socialt tilbud til udsatte børn og unge, mennesker med misbrug, voksne handicappede eller mennesker med behov for socialpsykiatrisk støtte. Her efterspørger kommunerne pladser hos egne lokale tilbud, hos andre kommuner, regioner eller private.

Fagligt er der ikke altid den fornødne viden om effekten af indsatserne (Rigsrevisionen, beretning fra 2017). Kommunerne har flere gange givet udtryk for, at det er uklart, hvad de får, når de indkøber eksempelvis en anbringelsesplads. Her foreslår Dansk Erhverv, at der fokuseres på udvikling af kvalitetsparametre, når der indkøbes sociale ydelser i kommunerne. Handlen med sociale tilbud bør foregå på grundlag af den konkrete

positive forskel, tilbuddet gør for borgeren. Vi skal i Danmark blive bedre til at måle på den positive forskel for borgeren, og vi skal for borgerens skyld sikre konkurrence på kvalitet og effekt.

Heller ikke økonomisk er indkøb af sociale ydelser gennemsigtig. Eksempelvis er det ofte sådan, at kommunerne i dag ikke kan dokumentere de reelle omkostninger ved en specifik social ydelse til sammenligning med, hvad ydelsen ville koste hos en ikke-offentlig leverandør. Det gælder i forhold til en række indirekte omkostninger, der ikke medregnes i prisen. Det betyder i praksis, at de offentlige priser typisk er kunstigt lave.

Manglende gennemsigtighed gør det svært at sammenligne sociale tilbud, og det gør det vanskeligt for borgeren at få bedste tilbud til prisen. På det samfundsøkonomiske plan betyder det, at kommunerne risikerer at indkøbe sociale ydelser, delvist i blinde, for mere end 46 mia. kroner årligt uden, at det nødvendigvis gavner borgeren eller samfundsøkonomien

Om Dansk Erhvervs på socialområdet

På tværs af ikke-offentlige ejerskabsformer organiserer Dansk Erhverv de leverandører, der bidrager med tilbud til eksempelvis mennesker med handicap, udsatte børneområdet, tilbud til mennesker med misbrug. Leverandørerne er eksempelvis aktie- og anpartsselskaber samt selvejende foreninger og fonde.

Som erhvervs- og arbejdsgiverorganisation bidrager Dansk Erhverv gennem blandt andet ansættelses- og arbejdsmiljøjuridisk rådgivning til et sundt arbejdsmarked på socialområdet. På bostedsområdet har Dansk Erhverv tilsvarende overenskomst med Socialpædagogernes Landsforbund, SL.

Kontakt

Kontakt kan ske til markedsdirektør, Mette Feifer på mfe@danskerhverv.dk eller telefon 33746218 og politisk konsulent, Christian Keller Hansen på ckha@danskerhverv.dk eller telefon 33746067.